

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/129/2023
Identifikačné číslo spisu:	1105221590
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1105221590.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu Mgr. Dušana Čima a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobcu SIBA s. r. o. v likvidácii, Bratislava, Ružinovská 4812/14, IČO: 31 365 833, zastúpeného Advokátska kancelária MULARČÍK A PARTNERI, s. r. o., Bratislava, Nám. M. Benku 15, IČO: 36 860 522, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorého koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, Štefanovičova 5, IČO: 00 151 742, o náhradu škody 29.545 615,08 eura, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15C/157/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. februára 2023 sp. zn. 14Co/85/2019 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1. (Od 01. júna 2023 bývalý) Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. júla 2017 č. k. 15C/157/2005-222 v spojení s opravným uznesením z 30. januára 2019 č. k. 15C/157/2005-265 žalobu zamietol a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa domáhal zaplatenia náhrady škody vo výške 890.091.200 Sk, t. j. 29.545.615,08 eura spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu, a to ušlého zisku vyčísleného k 31. 12. 2004 sumou 513.238.000 Sk a skutočnej škody k 31. 12. 2002 pozostávajúcej z investičných nákladov vo výške 48 mil. Sk, prevádzkových nákladov 27.305.263 Sk, goodwillu žalobcu vo výške 205.768.364 Sk, škôd na nehnuteľnostiach v čiastke 5.659.253 Sk a škôd na hnutelných veciach 90.120.320 Sk. Z dokazovania vyplynulo, že žalobca dňa 04. 12. 1998 uzatvoril kúpnu zmluvu na nehnuteľnosti, technologické zariadenie a hmotný investičný majetok špecifikované v zmluve. Daňový úrad v Sabinove (ďalej len daňový úrad) 15. 02. 1999 vydal rozhodnutie o určení záložného práva č. 725/110/3168/99 k nehnuteľnostiam žalobcu vedeným na LV XXXX a rozhodnutie č. 725/110/3385/99 o určení záložného práva k hnutelným veciam žalobcu. Dňa 19. 03. 1999 žalobca podal daňové priznanie k dani z prevodu a prechodu nehnuteľností a platobným výmerom mu bola

určená daňová povinnosť 22.708.740 Sk. Následne 05. 05. 1999 daňový úrad vydal opätovne rozhodnutie o určení záložného práva k nehnuteľnostiam č. 725/110/16900/99, za základe čoho žalobca požiadal 06. 05. 1999 o odklad zaplatenia dane a odsúhlasenie splátkového kalendára. Keďže žalobca nebol schopný splácať 18. 05. 1999 odsúhlasené splátky, daňový úrad vydal 26. 08. 1999 exekučný príkaz č. 725/240/18769/99 na prikázanie pohľadávky z účtu v peňažnom ústave a 27. 08. 1999 exekučný príkaz na predaj hnuťelných vecí č. 725/240/18546/99. Na základe žiadostí žalobcu z 23. 03. a 05. 05. 1999 ministerka financií Brigita Schmögnerová vydala 29. 09. 1999 opatrenie o znížení dane z prevodu a prechodu nehnuteľností č. 12789/1999-7 o sumu 21.658.740 Sk, pričom rozdiel dane v sume 1.050.000 Sk bol žalobca povinný uhradiť do 30 dní od doručenia opatrenia. Účinnosť opatrenia žalovaný podmienil vytvorením 200 pracovných miest v konzervárni SABINA v Sabinove, a to do 31. 05. 2000. Znížená daň bola uhradená v stanovenom termíne. Daňový úrad dňa 10. 11. 1999 vyrubil penále v sume 12.660.890 Sk za oneskorenú úhradu dane; Ústredné daňové riaditeľstvo odvolaniu rozhodnutím zn. VII/210/62-1496/00/Chá nevyhovelo. Žalovaný vydal dňa 29. 02. 2000 stanovisko o neopodstatnenosti vyrubeného penále, ktoré daňový úrad neakceptoval. Rozhodnutím 6781/2000-7 z 27. 03. 2000 žalovaný zmenil rozhodnutie Ústredného daňového riaditeľstva tak, že znížil penále na 532.000 Sk. Po miestnom zisťovaní žalovaný 20. 04. 2001 vydal rozhodnutie 26709/2000-74 o tom, že opatrenie žalovanej z 29. 09. 1999 stráca svoj účinok a rozdiel na dani v sume 21.658.740 Sk musí žalobca uhradiť správcovi dane do 30 dní. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 29. 04. 2002 sp. zn. 6Sž/163/01, právoplatným 11. 06. 2002, zrušil rozhodnutie žalovaného z 20. 04. 2001 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku uviedol, žalovaný mohol povoliť úľavu na dani, ktorú ale nemohol viazať na inú než zákonom stanovenú podmienku, pričom podmienka vytvorenia 200 pracovných miest nie je podmienkou zákonnou. Žalovaný dňa 19. 08. 2002 vydal úpravu opatrenia č. 12789/1999-7 z 29. 09. 1999 tak, že z neho vypustil predposledný a posledný odsek a rozhodol, že opatrenie o poskytnutí daňovej úľavy zostáva v platnosti. Daňový úrad následne 30. 09. 2002 rozhodol o nariadení obnovy konania, zrušil rozhodnutie o určení záložného práva k nehnuteľnostiam č. 725/2100/28658/02/Exe a rozhodol o zastavení daňového exekučného konania.

1.3. Súd prvej inštancie spor právne posúdil podľa § 1 ods. 1 vety prvej, § 2, § 3, § 4 ods. 1 a § 10 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a konštatoval nezákonnosť rozhodnutia žalovaného č. 12789/1999-7 zo dňa 29. 09. 1999 v časti uloženej podmienky vytvorenia 200 pracovných miest. Vo vzťahu k ostatným žalobcom uvádzaným rozhodnutiam súd uviedol, že tieto nikdy neboli zrušené ako nezákonné. V ďalšom súd prvej inštancie uviedol, že predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody je preukázanie porušenia právnej povinnosti, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi konaním alebo opomenutím a následkom. Nezákonné rozhodnutie orgánu štátu alebo jeho nesprávny úradný postup môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len "zákon o zodpovednosti za škodu") len vo vzťahu k škode, ktorá bola priamo a nesprostredkovane spôsobená práve, resp. iba týmto rozhodnutím alebo postupom. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, teda ak je doložené, že nebyť vydania nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, ku škode by nebolo došlo (nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 177/08). Príčinou vzniku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím môže byť len také nezákonné rozhodnutie, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha (test *conditio sine qua non*), či by škodlivý následok nastal bez nezákonného rozhodnutia. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. 04. 2013 sp. zn. 6Cdo/103/2011).

1.4. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal kumulatívne splnenie všetkých predpokladov na založenie zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zák. č. 59/1968 Zb., keď neosvedčil existenciu škody, nemajetkovej ujmy a ani príčinnú súvislosť medzi namietanými nezákonnými rozhodnutiami žalovaného a škodou a nemajetkovou ujmovou.

1.5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

2.1. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej iba „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. februára 2023 sp. zn. 14Co/85/2019 rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 31. júla 2017 č. k. 15C/157/2005-

222 v spojení s opravným uznesením tohto súdu z 30. januára 2019 č. k. 15C/157/2005-265 potvrdil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.2. V dôvodoch rozsudku odvolací súd uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a v celom rozsahu sa stotožňuje s jeho dôvodmi, preto rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje (§ 387 ods. 1, 2 CSP). Zdôraznil, že skutkové tvrdenia strán sporné neboli. Povinnosťou žalobcu domáhajúceho sa zaplattenia škody z titulu nezákonného rozhodnutia príp. nesprávneho úradného postupu bolo uviesť tvrdenia o skutočnostiach, z ktorých náhradu škody požaduje a tieto riadne preukázať. Žalobcom uplatnený nárok bol síce riadne tvrdený, avšak nebol preukázaný (najmä kauzálny nexus medzi nezákonným rozhodnutím a uplatnenou škodou). Za tejto procesnej situácie prípadná pasivita protistrany nemôže mať za následok (aplikáciou § 151 ods. 1 a 2 CSP) povinnosť všeobecného súdu „priznať akýkoľvek uplatnený nárok“. Súd prvej inštancie sa v konaní nedopustil žiadneho procesného pochybenia.

2.3. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd dodal, že ak sa žalobca rozhodol (v konkurze od úpadcu) kúpiť nehnuteľný majetok v značnom rozsahu, musel si byť zároveň vedomý i svojej (značnej) daňovej povinnosti podľa zák. č. 318/1992 Zb. o dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností. Žalobcu v tomto smere neospravedlňovala skutočnosť, že na zaplattenie dane nemal dostatok finančných prostriedkov, keď mu bolo najskôr umožnené vyrubnúť daň splácať v splátkach (splátkový kalendár), čo nedodrжал. Rovnako si musel byť vedomý, že úľava na dani (§ 29 zák. č. 318/1992 Zb.) nebola nárokovateľným nárokom a jej priznanie bolo právom (nie povinnosťou) Ministerstva financií SR. Rozhodnutie žalovaného, ktorým žalobcovi bola úľava na dani dočasne zrušená (a neskôr opätovne priznaná) nebolo príčinou vzniku škody na majetku žalobcu, ale ňou bolo prioritne to, že žalobca sa rozhodol kúpiť nehnuteľný majetok značnej hodnoty v situácii, kedy nemal dostatok finančných prostriedkov na zaplattenie dane z prevodu nehnuteľností. Do tejto situácie sa žalobca dostal predovšetkým svojím (nezodpovedným) konaním, keď si napriek vedomosti o vzniku rozsiahlej daňovej povinnosti nezabezpečil dostatok prostriedkov na zaplattenie dane (ani na jej jednotlivé splátky). V dôsledku nezákonného rozhodnutia bola síce žalobcovi vyrubená daňová povinnosť v podobe rozdielu na dani v sume 21.658.740 Sk, ktorú mal do 30 dní uhradiť správcovi dane, avšak tento ju nezaplatil, a preto mu škoda v podobe zaplattenia tejto daňovej povinnosti nevznikla (k odlivu finančných prostriedkov v uvedenej výške u žalobcu nedošlo). Žalobca tiež nepreukázal, že práve zaplattením tejto dane stratil možnosť podnikat', prevádzkovať výrobu a pod., a to najmä za situácie, keď daň ani reálne neuhradil. Ani samotné zriadenie daňového záložného práva žalobcovi nebránilo v užívaní a používaní majetku na podnikateľský účel (žalobca ho len nemohol scudziť, príp. zaťažiť - t. j. predať, vymeniť, darovať, zaťažiť nájomom bez súhlasu správcu dane), navyše žalobca v konaní nepreukázal, že by žalovaného žiadal o nakladanie s týmto majetkom a že by mu žalovaný nedal na to súhlas. Preukázané tiež nebolo, že príčinou neposkytnutia úveru žalobcovi bankami bolo práve zriadenie daňového záložného práva, ktoré bolo navyše do vydania nezákonného rozhodnutia aj oprávnené. Odvolací súd sa potom stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že nevyužívaním (kúpnou zmluvou zo dňa 04. 12. 1998 zakúpených) výrobných zásob fabriky v Sabinove a ich ponechaním znehodnoteniu (vrátane hnutel'ného a nehnuteľného majetku) si žalobca zavinił škodu sám (išlo o jeho rozhodnutie, na ktoré rozhodnutie o zrušení daňovej úľavy nemalo vplyv). V konaní žalobca neposkytol žiaden dôkaz o tom, že práve dočasné (nezákonné) „odňatie priznanej daňovej úľavy“ bolo príčinou vzniku škody v uplatnenom rozsahu (skôr ide o prenášanie podnikateľského rizika na štát).

2.4. Za nedôvodný považoval odvolací súd aj nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy. K dôvodom súdu prvej inštancie odvolací súd dodal, že aj predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je predovšetkým splnenie povinnosti tvrdenia žalobcom (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 OSP, ktorým korešponduje § 132 CSP), t. j. aby dostatočne konkretizoval vzniknutú nemajetkovú ujmu a jej prejavy v oblastiach definovaných v § 19b ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka. Žalobca v konaní okrem všeobecného tvrdenia, že bolo poškodené jeho meno žiadne takéto tvrdenia neuplatnil. Navyše v prejednávanej veci aplikovaný zákon č. 58/1969 Zb. náhradu nemajetkovej ujmy pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím neumožňoval. Až zákon č. 514/2003 Z. z. zaviedol právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci - vtedy, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným

rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Súd prvej inštancie vo veci požadovanej nemajetkovej ujmy správne aplikoval ust. § 19b Občianskeho zákonníka (v spojení s § 20 zákona č. 58/1969 Zb.). Odvolací súd uviedol, že zohľadnil aj to, že samotný žalovaný svoje nezákonné rozhodnutie (zrušené NS SR) neskôr (19. 08. 2002) nahradil (upravil) tak, že z neho vypustil predposledný a posledný odsek opatrenia, a teda rozhodol, že opatrenie o poskytnutí daňovej úľavy zostáva v platnosti. Takouto nápravou došlo k odstráneniu rok trvajúceho závažného stavu, čím žalobcovi vo svojej podstate žalovaný poskytol morálne zadost'učinenie v dostatočnom rozsahu. Žalobca v ďalšom už netvrdil (a ani nepreukázal) žiadnu inú skutočnosť, ktorá by dostatočnú povahu tohto zadost'učinenia spochybnila (resp. by preukazovala, že zadost'učinenie nebolo dostatočným). Odvolací súd uzavrel, že nezohliadol v konaní existenciu takej skutočnosti, ktorá by odôvodňovala (nad rámec poskytnutého morálneho zadost'učinenia) aj priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

2.5. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, úspešnému v odvolacom konaní, ich náhradu nepriznal, pretože mu v odvolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) tvrdiac existenciu dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. e), f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1.1. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP dovolateľ videl v nesprávnom zložení senátu odvolacieho súdu, ktorý rozhodoval o jeho odvolaní. Argumentoval, že o prvom odvolaní žalobcu rozhodoval odvolací senát v zložení JUDr. Edita Szabová, JUDr. Katarína Javorčíková a Mgr. Barbora Barteková, rozsudok zo 14. februára 2023 vydal senát v zložení JUDr. Branislav Král, JUDr. Darina Kriváňová a JUDr. Michaela Krajčová. Svoju argumentáciu podoprel odkazom na článok IV. bod 4. a bod 10. Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2019.

3.1.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ tvrdil porušenie svojho práva na spravodlivý proces nedostatočným odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu, ktoré videl v tom, že sa súdy odklonili od judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bez akéhokoľvek odôvodnenia odklonu. Odvolací súd sa podľa dovolateľa nevysporiadal s jeho argumentáciou o význame nezákonného rozhodnutia vo vzťahu k spôsobenej škode (nevyžaduje sa, aby škoda bola výhradne dôsledkom nezákonného rozhodnutia, ale je postačujúce, ak je toto rozhodnutie len jednou z príčin vzniku škody). Nie je možné zistiť, ako odvolací súd dospel k záveru, že je možné objektívnu zodpovednosť štátu preniesť na žalobcu a pripisovať na jeho neprospech, že nepreukázal neudelenie súhlasu s nakladaním s nezákonne zaťaženým majetkom. Odvolací súd nepriamo rezultoval, že keby žalobca požiadal o súhlas s nakladaním so zaťaženým majetkom, bol by mu udelený. Tým je rozsudok odvolacieho súdu založený na nových dôvodoch, ku ktorým sa žalobca nemal možnosť vyjadriť. Podľa dovolateľa by bez vydania nezákonných rozhodnutí škoda nevznikla, nakoľko by nedošlo k zaťaženiu majetku žalobcu. Tiež poukázal na svoje odvolacie námietky o porušení ustanovení CSP o nedostatočnom popretí skutkových tvrdení, pričom nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 246/2019, na ktorý odkazuje odvolací súd, vychádza z iného skutkového stavu.

3.1.3. Súd nižších inšancií sa podľa dovolateľa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) pri riešení právnej otázky významu nezákonného rozhodnutia vo vzťahu k následku, pričom z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/24/2011 vyplýva, že nezákonné rozhodnutie nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody, ale na vznik zodpovednosti postačuje, ak je takéto nezákonné chudnutie jednou z jej príčin.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že kumulácia dôvodov dovolania v zmysle § 420 a 421 CSP nie je prípustná. Argumentácia žalobcu nezakladá prípustnosť dovolania ani podľa § 420 písm. e) CSP. Navrhol dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6.1. Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (fair trial) tak, ako je vymedzené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) je garancia, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Z ustanovenia § 420 písm. e) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Nesprávne obsadeným súdom je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami, určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca (II. ÚS 136/08). Z dovolania je zrejmé, že existenciu tejto procesnej vady vyvodzuje dovolateľ primárne z toho, že o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol nesprávne obsadený odvolací súd.

6.2. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného k 14. 02. 2023 (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Podľa § 16 zákona o súdoch senát krajského súdu sa skladá z troch sudcov, z ktorých jeden je predsedom senátu. Predseda senátu riadi a organizuje činnosť senátu (ods. 1) Ak má v senáte viac sudcov funkciu predsedu senátu, určí predsedu senátu, ktorý riadi a organizuje činnosť senátu, rozvrh práce. Každý predseda senátu má právo predsedáť senátu vo veci, ktorá mu bola pridelená ako spravodajcovi. (ods. 2)

Podľa § 49 písm. a) zákona o súdoch predsedovia súdov zabezpečujú riadenie súdov v oblasti výkonu súdnictva najmä rozvrhom práce.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Podľa § 50 ods. 2 písm. a) až c), e), f) a i) zákona o súdoch rozvrh práce obsahuje a) určenie senátov, samosudcov, súdnych úradníkov a notárov poverených vybavovaním agendy jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd, b) zloženie senátov s uvedením predsedu senátu a ďalších sudcov; v rozvrhu práce sa tiež uvedie, ktorý z viacerých predsedov senátov určených do toho istého senátu riadi a organizuje činnosť senátu, c) určenie spôsobu zastupovania senátov, sudcov, samosudcov, predsedov senátov a súdnych úradníkov tak, aby bolo možné zabezpečiť v súlade s osobitnými zákonmi konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci v prípade vylúčenia sudcu alebo súdneho úradníka a v prípade náhlej prekážky brániacej sudcovi alebo súdnemu úradníkovi vykonať jednotlivé úkony, e) spôsob a podmienky vykonania zmien v rozvrhu práce v prípade dlhodobej neprítomnosti sudcu a ak sa zmení personálne obsadenie súdu, f) spôsob a podmienky vykonania zmien v rozvrhu práce z dôvodu výrazných rozdielov v pracovnom zaťažení sudcov a poverených zamestnancov súdu, ktoré vznikli z objektívnych dôvodov v priebehu kalendárneho roka, i) ustanovenie maximálneho rozdielu v počte pridelených vecí podľa § 51 medzi senátmi, samosudcami a súdnymi úradníkmi.

Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom, alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Súdnym úradníkom sa pridávajú veci podľa rozvrhu práce tak, aby sa zabezpečilo ich rovnomerné zaťaženie a riadny chod súdu.

Podľa § 51 ods. 4 písm. a) až d) zákona o súdoch ak odsek 5 neustanovuje inak, náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená, b) zmeny v obsadení súdu sudcami, a to vrátane zmeny v dôsledku dočasného pridelenia sudcu; pri zmene v zložení senátu sa vec ponecháva v pôvodnom senáte, alebo sa prerozdelí do iného senátu, kde sa zaraďuje sudca spravodajca tak, aby prerozdelením vecí bola zabezpečená rovnomerná zaťaženosť senátov na súde, c) výraznej nerovnomernosti zaťaženosti sudcov a d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

Podľa § 52 ods. 1 zákona o súdoch rozvrh práce zostavuje predseda súdu tak, aby bol zabezpečený výkon súdnictva. Pri tvorbe rozvrhu práce je povinný rešpektovať zásadu rovnomernej zaťažnosti sudcov a súdnych úradníkov.

Podľa § 52 ods. 4 zákona o súdoch rozvrh práce vydá predseda súdu s uvedením pripomienok a výhrad sudcovskej rady bezodkladne po jeho prerokovaní v sudcovskej rade, najneskôr však do 15. decembra kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý je rozvrh práce určený. Rozvrh práce sa zverejňuje spolu so stanoviskom sudcovskej rady.

Podľa § 52 ods. 7 zákona o súdoch zmeny a dodatky rozvrhu práce, ktoré sa dotýkajú sudcov a súdnych úradníkov poverených konaním a rozhodovaním, vykoná predseda súdu spôsobom určeným v rozvrhu práce po ich prerokovaní v sudcovskej rade. Po každej zmene rozvrhu práce je predseda súdu povinný zabezpečiť vyhotovenie úplného znenia rozvrhu práce. Úplne znenie rozvrhu práce zverejní predseda súdu rovnako ako rozvrh práce.

6.3. V prípade sporov, v ktorých súd rozhoduje v senáte zloženom zo sudcov sa pojem „zákonný sudca“ nesmie vysvetľovať doslovne, ale extenzívne. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 27. 10. 2021 sp. zn. 8Cdo/213/2020 uviedol, že: „Zákonným sudcom je každý sudca pridelený do daného senátu. Podľa ústavného súdu: „Za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia vecí. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nezodpovedá prípad, ak zákonní sudcovia senátu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, boli zmenení bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takýchto zmien neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade výnimočne.“ (III. ÚS 212/2011)“.

6.4. Aj keď dovolateľ argumentoval iba ustanoveniami čl. IV. ods. 4. a ods. 10 Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2019, pre zodpovedanie správnosti obsadenia senátu, ktorý rozhodol o odvolaní žalobcu rozsudkom zo 14. februára 2023 sp. zn. 14Co/85/2019 je potrebné zaoberať sa spôsobom prideľovania vecí na odvolacom súde od doby, kedy tento rozhodoval o odvolaní proti v poradí prvému rozsudku okresného súdu zo dňa 25. 11. 2011. Vec žalobcu a žalovaného o náhradu škody 29.545.615,08 eura s príslušenstvom vedená na bývalom Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15C/157/2005 bola po predložení na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 25. 11. 2011 na krajskom súde za použitia technických a programových prostriedkov MS SR náhodným výberom pridelená a zapísaná dňa 29. 03. 2012 pod sp. zn. 14Co/146/2012 do senátu 14Co (č. l. 159a súdneho spisu), ktorý v uvedenom čase pôsobil na odvolacom súde v zložení JUDr. Katarína Javorčíková (zodpovedná za chod senátu), JUDr. Edita Szabová (predsedníčka senátu) a Mgr. Barbora Barteková (členka senátu). Uznesením zo dňa 31. marca 2016 sp. zn. 14Co/146/2012 (č. l. 175) senát v tomto zložení rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Znovu bol spor žalobcu a žalovaného o náhradu škody 29.545.615,08 eura s príslušenstvom vedený na bývalom Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15C/157/2005 predložený za účelom rozhodnutia o odvolaní proti (v poradí druhému) rozsudku okresného súdu zo dňa 31. júla 2017 Krajskému súdu v Bratislave dňa 06. augusta 2018 a zapísaný do senátu 14Co pod sp. zn. 14Co/184/2018 (č. l. 260). V zmysle čl. IV. 4. bodu Všeobecných zásad platných pre občianskoprávne, správne a obchodnoprávne kolégium na rok 2018 obsiahnutých v Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2018 v znení účinnom od 01. 08. 2018 veci zrušené odvolacím súdom a vrátené súdu I. inštancie a znovu predložené na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania sa zapisujú do súdneho registra tomu odvolaciemu senátu, ktorý vec zrušil, pod novú spisovú značku. Ak nemožno vec zapísať podľa odsekov 4 až 9 pôvodnému senátu, pretože senát v pôvodnom zložení neexistuje, pridelia sa senátu, v ktorom je podľa rozvrhu práce zaradený sudca, ktorý bol určený ako spravodajca pôvodného senátu. Ak tento sudca prestal byť sudcom, bol pridelený na iný súd alebo vec nemožno prideliť senátu, v ktorom je zaradený sudca spravodajca z iných dôvodov, vec sa pridelí senátu, do ktorého sú zaradení ostávajúci členovia pôvodného senátu; inak sa vec pridelí náhodným výberom (čl. IV. bod 10. rovnakého zdroja). Z uvedeného vyplýva, že nebol dôvod na pridelenie spisu náhodným výberom, pretože sudkyňou spravodajkyňou bola (čo dovolací súd zistil dopytom na Krajskom súde v Bratislave) Mgr. Barbora Barteková. Žiada sa dodať, že ak by aj Mgr. Barbora Barteková prestala byť sudkyňou, bola pridelená na iný súd alebo ak by vec nebolo možné prideliť senátu, v ktorom je zaradená z iných

dôvodov, vec by sa prideliť senátu, do ktorého sú zaradení ostávajúci členovia pôvodného senátu (v tomto prípade JUDr. Katarína Javorčíková). V čase opätovného nápadu veci na Krajský súd v Bratislave senát 14Co v zmysle Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2018 pracoval v zložení JUDr. Darina Kuchtová (predsedníčka senátu zodpovedná za chod senátu) a JUDr. Katarína Javorčíková ako predsedníčka senátu a Mgr. Barbora Barteková ako členka senátu (vo veci sp. zn. 14Co/184/2018 sudkyňa spravodajkyňa). Dňa 14. 08. 2018 bola vec vrátená súdu prvej inštancie bez rozhodnutia za účelom vykonania opravy záhlavia rozsudku a na riadne doručenie rozsudku žalovanému a k jej následnému predloženiu odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní došlo 05. 04. 2019 (pod sp. zn. 14Co/85/2019). V zmysle čl. IV. 6. bodu Všeobecných zásad platných pre občianskoprávne, správne a obchodnoprávne kolégium na rok 2019 obsiahnutých v Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2019 v znení účinnom od 05. 04. 2019 (ďalej aj „rozvrh práce“) veci vybavené inak v odvolacom senáte a znovu predložené na rozhodnutie o odvolaní sa zapisujú do súdneho registra tomu odvolaciemu senátu, ktorý vec inak vybavil, pod novou spisovou značkou. Z rozvrhu práce (str. 44) vyplýva, že ku dňu 05. 04. 2019 senát 14Co pracoval v (zmenenom) zložení JUDr. Darina Kuchtová (predsedníčka senátu zodpovedná za chod senátu), JUDr. Darina Kriváňová ako predsedníčka senátu a Mgr. Barbora Barteková ako členka senátu. V zmysle 10. bodu čl. IV. Všeobecných zásad platných pre občianskoprávne, správne a obchodnoprávne kolégium na rok 2019 rozvrhu práce (str. 21) ak nemožno vec zapísať podľa odsekov 4 až 9 pôvodnému senátu, pretože senát v pôvodnom zložení neexistuje, prideliť sa senátu, v ktorom je podľa rozvrhu práce zaradený sudca, ktorý bol určený ako spravodajca pôvodného senátu, teda Mgr. Barbora Barteková. Z uvedeného vyplýva, že v čase predloženia odvolania žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 31. júla 2017 sp. zn. 15C/157/2005, a to dňa 06. augusta 2018 a aj v čase jeho opätovného predloženia 05. 04. 2019 (po doručení a oprave rozhodnutia v zmysle pokynu odvolacieho súdu) nebol dôvod na pridelenie sporu náhodným výberom tak, ako tvrdí dovolateľ.

6.4.1. Hoci dovolateľ namieta len spôsob pridelenia veci na odvolacom súde v r. 2019, pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností sa žiada dodať, že ani následné zmeny v obsadení senátu 14Co (ktorému bola vec podľa transparentných kritérií už pridelená) nezaložili dôvod pre pridelenie (už pridelené) veci inému senátu náhodným výberom (čl. IV. body 4. a 10. rozvrhu práce, na ktoré poukazuje dovolateľ, ani bod 6. sa nevzťahujú na zmeny v obsadení senátu, ktorému už bola vec pridelená). JUDr. Darina Kuchtová bola z tohto senátu vyradená s účinnosťou od 02. 02. 2021 (Dodatok č. 3 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2021) a do senátu bol zaradený ako predseda senátu JUDr. Branislav Král (zloženie senátu bolo JUDr. Darina Kriváňová, JUDr. Branislav Král, Mgr. Barbora Barteková a JUDr. Alena Roštárová). Dodatkom č. 11 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2021, účinným od 05. 11. 2021 boli zo zloženia senátu vypustené členky Mgr. Barbora Barteková (prerušenie výkonu funkcie sudcu) a JUDr. Alena Roštárová (ukončenie dočasného pridelenia) a doplnená ako členka senátu bola JUDr. Ivana Jahnová, takže senát pôsobil v zložení JUDr. Darina Kriváňová, JUDr. Branislav Král a JUDr. Ivana Jahnová. S účinnosťou od 01. 06. 2022 (dodatok č. 7 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2022) bola zo senátu 14Co vypustená JUDr. Ivana Jahnová a doplnená JUDr. Michaela Krajčová, takže od uvedeného dňa senát 14Co veci prejednával (a v súčasnosti prejednáva) v zložení JUDr. Darina Kriváňová, JUDr. Branislav Král a JUDr. Michaela Krajčová.

6.5. K výtku žalobcu, že nebol o opakovaných zmenách v zložení senátu odvolacieho súdu informovaný, a tak nemohol účinne brániť svoje práva napr. včasným vznesením námietky zaujatosti, takýto postup negarantuje zachovanie zákonného sudcu a je diskutabilné, ako sa postupne menilo zloženie senátu dovolací súd udáva, že každá zmena v rozvrhu práce všeobecného súdu, aj Krajského súdu v Bratislave, v podobe dodatkov a opatrení k rozvrhom práce bola a je bez zbytočného odkladu zverejňovaná na webovej doméne www.justice.sk, čím sa stáva verejne dostupnou nielen pre strany sporu. Oznamovať zmeny rozvrhu práce (obsahujúce zmeny v zložení odvolacieho senátu) individuálne každej strane každého súdneho konania je potom nadbytočným, a to aj s prihliadnutím na to, že právna úprava takúto povinnosť neukladá a strana sporu má po zaregistrovaní sa používateľa v rámci portálu elektronických služieb súdnictva zabezpečenú možnosť požiadať v module elektronický súdny spis aj o sprístupnenie obsahu elektronického súdneho spisu.

6.6. Na základe zistení uvedených v bode 6.4. tohto rozsudku dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nasvedčuje, že námietka dovolateľa o rozhodnutí sporu nesprávne obsadeným súdom (§ 420 písm. e) CSP) nie je opodstatnená.

7.1. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v miere porušujúcej jej právo na spravodlivý proces.

7.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7.3. Právo na spravodlivý proces v kontexte riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

7.4.1. Odvolací súd sa podľa dovolateľa nevysporiadal s argumentáciou o význame nezákonného rozhodnutia vo vzťahu k spôsobenej škode (že je postačujúce, ak nezákonné rozhodnutie bolo len jednou z príčin vzniku škody). Dovolací súd konštatuje, že okresný aj odvolací súd (rozsudky ktorých tvoria z hľadiska jednotnosti konania kompletizujúcu jednotu) ustálili, že nezákonným rozhodnutím v zmysle § 1 ods. 1, § 4 ods. 1 a nasl. zák. č. 58/1969 Zb. je rozhodnutie žalovaného č. 26709/2000-74 z 20. 04. 2001, zrušené rozsudkom najvyššieho súdu zo dňa 29. 04. 2022 sp. zn. 6Sž/163/2001, pretože ostatné žalobcom označené rozhodnutia neboli nikdy ako nezákonné zrušené. Súd prvej inštancie vo svojom rozsudku v spojení s potrebou preukázania existencie príčinnej súvislosti v zodpovednostnom právnom vzťahu uviedol (tak, ako to prevzal odvolací súd v 14. bode jeho rozsudku), že vzniknutá škoda musí byť spôsobená bez pochybností práve porušením právnej povinnosti, medzi protiprávnym úkonom a vzniknutou škodou teda musí byť vzťah príčiny a následku a ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Odvolací súd v bode 15 rozsudku uviedol, že: „súd prvej inštancie uviedol, že nezákonné rozhodnutie orgánu štátu alebo jeho nesprávny úradný postup môže byť dokonca aj významným článkom reťazca príčin a následkov, avšak samotná táto ešte neznamená bez ďalšieho aj danosť príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a škodou.“ Súdny potom dospeli k záveru odôvodnenému v bode 17 rozsudku odvolacieho súdu, že žalobca v konaní nepreukázal svoje tvrdenie, že by v dôsledku ním uvádzaných rozhodnutí žalovanej nemohol podniknúť a v dôsledku toho došlo aj ku škodám na jeho hnutelnom a nehnuteľnom majetku a k ušlému zisku. Naopak, súdy rezultovali, že pokiaľ sa žalobca

disponujúci zamestnancami rozhodol nevyužiť kúpnu zmluvu zo dňa 04. 12. 1998 zakúpené výrobné zásoby a nechal ich znehodnotiť a rovnako nechal znehodnotiť aj hnuťelný a nehnuteľný majetok, tak si zaviniľ škodu sám. Platobným výmerom určenú daňovú povinnosť vo výške 22.708.740 Sk ako aj vyrubené penále žalobca nikdy nezaplatil, čím nedošlo k zmenšeniu v jeho majetkovej sfére, a tým ani k ovplyvneniu jeho možností spustenia prevádzky. Rovnako žalobca nepreukázal, že nemohol spustiť prevádzku konzervárne Sabinov

v dôsledku zriadenia záložného práva na jeho nehnuteľný a hnuťelný majetok. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1, 2 CSP) v 33. bode odôvodnenia rozsudku prízvukoval, že „Samotné rozhodnutie žalovanej, ktorým mu (rozumej žalobcovi pozn. dovolacieho súdu) bola táto úľava na dani „iba dočasne“ zrušená (a neskôr opätovne priznaná) nebolo potom príčinou vzniku škody na majetku žalobcu, ale ňou bolo prioritne to, že žalobca sa rozhodol kúpiť nehnuteľný majetok značnej hodnoty za situácie, kedy zároveň nemal dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie dane z prevodu nehnuteľností, pričom nebol schopný dodržať ani splátkový kalendár, ktorý si dohodol (pri svojom podnikateľskom zámere nemohol potom počítať s tým, že mu bude poskytnutá daňová úľava - nešlo o nárokovateľný nárok). Možno potom konštatovať, že do danej situácie sa žalobca dostal predovšetkým svojim (nezodpovedným) konaním.....“. Z takto uvedených dôvodov rozsudkov súdov nižších inštancií podľa dovolacieho súdu jasne vyplýva odôvodnenie záveru, že žalobcom označené nezákonné rozhodnutie nebolo nielen jedinou, ale nebolo ani jednou z viacerých príčin vzniku škody, ktorej náhrady sa žalobca domáhal. Súd sa preto nemusel vysporiadať s tvrdeniami žalobcu, že pre priznanie náhrady škody podľa zák. č. 58/1969 Zb. je postačujúce, ak nezákonné rozhodnutie bolo len jednou z príčin vzniku škody.

7.4.2. Z rozsudku odvolacieho súdu podľa dovolateľa nemožno zistiť, ako odvolací súd dospel k záveru o možnosti prenesenia objektívnej zodpovednosti štátu na žalobcu a pripisovať na jeho neprospech, že nepreukázal neudelenie súhlasu s nakladaním s nezákonne zaťaženým majetkom. Dovolací súd poukazuje na tú časť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (35. bod), v ktorej k námietke žalobcu, že mu vznikla škoda zriadením daňového záložného práva k hnuťelnému a nehnuteľnému majetku uviedol, že až do vydania nezákonného rozhodnutia (apríl 2001) nemožno v postupe žalovaného pri zriaďovaní záložného práva vidieť nesprávny postup, nakoľko žalobcovi vznikla povinnosť zaplatiť daň z prevodu nehnuteľností, ktorú nebol schopný splniť pre nedostatok finančných prostriedkov. V čase, keď mal banku žiadať o úver (rok 1998), žalovaný žiadne nezákonné rozhodnutie ešte nevydal (nie je daná príčinná súvislosť medzi označeným nezákonným rozhodnutím a zriadením záložného práva). Odvolací súd pokračoval: „Navyše (ako už uviedol súd prvej inštancie) samotné zriadenie daňového záložného práva žalobcovi nebránilo v užívaní a používaní tohto majetku na podnikateľský účel (žalobca ho len nemohol scudziť, príp. zaťažiť - t. j. predat', vymeniť, darovať, zaťažiť nájmom bez súhlasu správcu dane). Žalobca potom v konaní nepreukázal, že by žalovanú žiadal o nakladanie s týmto majetkom niektorým z týchto obmedzujúcich úkonov a že by mu žalovaná nedala na to súhlas. Rovnako nepreukázal (žiadnym dôkazom), že by mu banka odmietla poskytnúť úver práve v dôsledku zaťaženia nehnuteľností daňovým záložným právom. Možno preto uzavrieť, že samotné zriadenie záložného práva (pre daňovú pohľadávku) nemohlo vyvolať u žalobcu žiadnu škodu, kedy tento inštitút je svojou povahou iba inštitútom zabezpečovacím (uhradzovacia funkcia prichádza do úvahy až v prípade nesplnenia zabezpečovanej povinnosti - k uhradzovacej funkcii tu však nedošlo), a kedy ani nebolo preukázané, že príčinou, prečo banku neposkytli žalobcovi úver, bolo práve zriadenie daňového záložného práva, ktoré bolo navyše do vydania nezákonného rozhodnutia aj oprávnené. Uvedené možno potom vzťahovať aj na zriadenie daňového záložného práva rozhodnutím žalovanej z 03. 08. 2001 č. 725/2100/21687/01 k nehnuteľnostiam (v súvislosti so zabezpečením nezákonne vyrubenej dane 21.658.740 Sk), kedy (napriek tomu, že malo zabezpečovať nezákonne dovyrubenú daň) ani v tomto prípade žalobca nepreukázal, že mu v dôsledku neho nebol poskytnutý úver z banky, príp. že by mu zriadenie tohto záložného práva bránilo v užívaní a používaní tohto majetku na podnikateľský účel príp. že by žalovanú žiadal o súhlas s nakladaním s týmto majetkom niektorým z obmedzujúcich úkonov a že by mu žalovaná nedala na to (na takýto úkon) súhlas“. Podľa dovolacieho súdu ide o zdôvodnenie výsledku odvolacieho súdu o nedostatku kauzálneho nexu medzi tvrdenou škodou a zriadením daňového záložného práva t. j. o tom, že zriadenie záložného práva pre daňovú pohľadávku nemohlo u žalobcu spôsobiť ním tvrdenú škodu a nevyplýva z neho dovolateľom tvrdený záver o možnosti prenesenia objektívnej zodpovednosti štátu na žalobcu a pripisovaní na jeho ťarchu, že nepreukázal neudelenie

súhlasu s nakladaním s nezákonne zaťaženým majetkom. Z uvedeného tiež nemožno vyvodiť, že by odvolací súd hoc len nepriamo dospel k záveru, že keby žalobca požiadal o súhlas s nakladaním so zaťaženým majetkom, bol by mu udelený. Napokon, v bode 37 odôvodnenia odvolací súd výslovne uviedol, že: „V konaní nebol zo strany žalobcu produkovaný žiaden dôkaz o tom, že práve dočasné (nezákonné) „odňatie priznanej daňovej úľavy“ bolo príčinou vzniku škody v takom rozsahu, v akom bola žalobcom uplatnená (skôr tu ide o prenášanie podnikateľského rizika na štát)“. Z uvedeného tiež vyplýva, že odvolací súd v žiadnom prípade nedospel k dovolateľom prezentovanému záveru, že bez vydania nezákonných rozhodnutí by škoda nevznikla, nakoľko by nedošlo k zaťaženiu majetku žalobcu - naopak preukázané bolo, že zaťaženie majetku žalobcu neovplyvnilo jeho možnosť realizovať podnikateľskú činnosť.

7.4.3. Dovolací súd v dovolacom prieskume (v kontexte dovolacích tvrdení uvedených v bode 7.4.2.) nezistil, že rozsudok odvolacieho súdu je založený na nových dôvodoch, ku ktorým sa žalobca nemal možnosť vyjadriť. Naopak, ako zdôraznil aj odvolací súd, ide iba o doplnenie dôvodov vecne správneho rozsudku súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1, 2 CSP), nie o nové skutkové zistenia.

7.4.4. K argumentácii dovolateľa o nerešpektovaní ustanovení CSP o nedostatočnom popretí skutkových tvrdení sa odvolací súd podrobne vyjadril v bode 31 a 32 svojho rozsudku. Dovolací nesúhlas žalobcu s touto časťou rozsudku odvolacieho súdu je iba polemikou s tam prezentovanými závermi. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 246/2019 (nejde o nález ako tvrdí dovolateľ, ale o uznesenie pozn. odvolacieho súdu), na ktorý odkazuje odvolací súd, podľa dovolateľa vychádza z iného skutkového stavu. Dovolací súd iba stručne udáva, že závery prezentované v uvedenom uznesení ústavného súdu o pasivite žalovaného v sporovom konaní nezakladajúcej povinnosť súdu priznať akýkoľvek uplatnený nárok v prípade, ak žalobca samotný zanedbal svoju povinnosť tvrdenia, sú v posudzovanom spore plne použiteľné. Ústavný súd k nim dospel bez ohľadu na spotrebiteľský charakter sporu aplikujúc § 151 CSP v spore medzi žalobcom - obchodnou spoločnosťou a žalovanou spotrebiteľkou o zaplatenie náhrady škody, pričom žaloba ani jej doplnenie neobsahovali tvrdenia odôvodňujúce požadovaný nárok. Tieto závery sú preto plne aplikovateľné aj v súdnom spore z dôvodov, ktoré odvolací súd podrobne rozviedol v rozsudku uvedúc, že bolo povinnosťou žalobcu nielen tvrdiť, ale aj preukázať uplatnený nárok na náhradu škody, keď navyše žalovaný poprel skutkové tvrdenia žalobcu, najmä pokiaľ sa týkalo kauzálneho nexu, na pojednávaní (jeho vyjadrenie odvolací súd cituje v 31. bode odôvodnenia rozsudku).

7.5. Dovolací súd zhrnúc uvedené dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 393 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitráry (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a náležite vyhodnotil. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

8. Dovolací súd po zistení, že konanie pred súdom prvej inštancie ani konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľom namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

9. Dovolací súd pripomína, že právnú istotu nastolenú právoplatným súdnym rozhodnutím možno v právnom štáte narušiť len v nevyhnutnom rozsahu a výnimočne, preto je dovolanie mimoriadnym opravným prostriedkom. Tomu zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je prípustné iba proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia v dovolaní nastolenej právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci,

ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

10. Za právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vymedzil dovolateľ právnu otázku - vychádzajúc z obsahu jeho dovolania (§ 124 CSP) - či na vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím postačuje, ak je nezákonné rozhodnutie jednou z príčin vzniku škody.

11. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Nesprávne právne posúdenie veci môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok dovolaním napadnutého rozhodnutia. Dovolací súd vychádzajúc nielen z nastolenej dovolacej otázky konštatuje, že dovolateľom predostretá dovolacia otázka nielenže nebola pre rozhodnutie sporu rozhodujúca a okresný ani odvolací súd na jej vyriešení nezaložili svoje rozhodnutia, ale takto nastolenú právnu otázku ani neriešili. Súd nižších inštancií totiž vychádzali z dokazovaním preukázaného a nespochybného záveru o nedostatku príčinnej súvislosti, teda o tom, že príčinou a ani jednou z príčin vzniku škody, ktorá mala žalobcovi v dôsledku nezákonného rozhodnutia podľa jeho tvrdenia vzniknúť (jej vznik nebol preukázaný), nebolo rozhodnutie žalovaného č. 26709/2000-74 z 20. 04. 2001, zrušené rozsudkom najvyššieho súdu zo dňa 29. 04. 2022 sp. zn. 6SŽ/163/2001, ale bolo ňou konanie samotného žalobcu. Súd konštatoval, že vzniknutá škoda musí byť spôsobená bez pochybností práve porušením právnej povinnosti, medzi protiprávnym úkonom a vzniknutou škodou teda musí byť vzťah príčiny a následku a ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Navyše, v uznesení z 19. apríla 2011 sp. zn. 5Cdo/24/2011, od záverov ktorého sa mal odvolací súd odkloniť, dovolací súd riešil právnu otázku zodpovednosti za vznik škody v situácii, ak existuje viac príčin jej vzniku a nezákonné rozhodnutie je jednou z nich - tou podstatnou.

13. Na základe zhora uvedeného dovolací súd vyhodnotiac dôvody dovolania uzatvára, že dovolateľ v dovolaní nevymedzil právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na ktorej riešení založil svoje rozhodnutie (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Vzhľadom na súčasne dovolateľom uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdenom a dovolacím súdom nezistenom nesprávnom obsadení odvolacieho súdu (§ 420 písm. e) CSP) a existencii vady zmätočnosti (§ 420 písm.f) CSP) dovolací súd dovolanie podľa § 448 CSP zamietol.

14. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku vychádzajúc z toho, dovolateľ nebol v dovolacom konaní úspešný (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP).

15. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.